

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
Serbest Bölgeler, Yurtdışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürlüğü

Sayı : 75986314-149.02

Konu : Libya-Mutabakat Zaptı

DAĞITIM YERLERİNE

Bilindiği üzere, Türkiye ile Libya arasındaki ikili ticari ve ekonomik ilişkileri açısından önde gelen konuların başında müteahhitlik alanındaki işbirliği yer almaktadır.

Bu kapsamda, 2019 yılı Ocak ayında her iki ülkenin ilgili Bakanlarınca (Türk tarafı Ticaret Bakanlığı, Libya tarafı Planlama Bakanlığı) Türk firmalarıyla Libyalı işveren idarelerin kontrat bazlı ikili görüşmelerinin başlatılmasına yönelik niyet beyanını içeren bir “Toplantı Tutanağı” imzalanmıştır.

Bunun ardından, Libya tarafının, işveren idarelerin firmalarla yapacakları görüşmelerde kılavuz olarak kullanabilecekleri bir Mutabakat Zaptı’na ihtiyaç duyduklarını ifade etmişlerdir.

Müteahhitlik firmalarımızın geçmişten kaynaklanan sorunlarının firma-işveren idare arasında yapılacak ikili görüşmeler neticesinde çözümünü sağlamak ve yapılacak görüşmelerin sonuçlarının ifasını temin etmek üzere, yukarıda belirtilen sözkonusu kılavuz niteliği taşıyan Mutabakat Zaptının imzalanabilmesi için 2019 yılının başından itibaren, çeşitli toplantılar, ikili görüşmeler ve taslak metin teatileri yapılmıştır.

Son olarak, Libya tarafınca 2020 yılı Nisan ayında iletilen taslak metin üzerinden çalışmanın nihayetlendirilmesi kararlaştırılmış ve bu kapsamda, konuya ilişkin Türk tarafının görüşleri Libya tarafına iletilerek, Libya tarafı görüşmeler için ülkemize davet edilmiştir.

Bu çerçevede, 12-13 Ağustos 2020 tarihlerinde, Libya Planlama Bakanı ve beraberindeki heyetin ülkemizi ziyareti çerçevesinde, bahsekonu Mutabakat Zaptı, Ticaret Bakanımız Sayın Ruhsar Pekcan ile Libya Planlama Bakanı Sayın Taher Cuheymi tarafından imza altına alınmıştır.

Bahsekonu metnin İngilizce, Türkçe ve Arapça nüshaları ekte yer almaktadır.

Bu Metin ile, Türk firmalarının Libya'daki hakediş alacaklarından, teminat mektuplarına, makine-ekipman, şantiye veya yapılan projenin gördüğü zararlardan, fiyat artışlarına ve projelerin devam edip etmemesi, devam etmeyecek projeler için tasfiye süreçlerinin belirlenmesine kadar tüm konuların Libyalı işveren idareler ile ele alınıp kalıcı bir çözüm elde edilmesinin sağlanabileceği değerlendirilmektedir.

Bu Metin, Libya tarafınca gündeme getirilen, firma-işveren idare görüşmelerinin sonuçlarının ifa edilememesi hususunu bertaraf etme amacıyla, Libya Devletinin ilgili tüm Kurumlarının sürece katkı sağlamasını temin etmek üzere imza altına alınmıştır.

Libya tarafı, Metnin yürürlüğe girmesini teminen Ulusal Mutabakat Hükümeti Başkanlık Konseyi Kararı alınmasına ihtiyaç duyulduğunu belirtmiş ve bu çerçevede Metne yürürlüğe girişe ilişkin bir madde eklenmiştir.

Firmalarımızın Metnin yürürlüğe girmesinin ardından 90 gün içerisinde ellerindeki belgelerle Libyalı işveren idarelerle bir araya gelerek geçmişten kalan sorunları müzakere etmeleri gerekmektedir. Akabinde müzakerelerin neticesinde ortaya çıkacak olan sonuçların da imzalanan bu Metin sayesinde ifa edilmesi beklenmektedir.

Bu kapsamda, Metnin Libya'da ivedi şekilde yürürlüğe girmesinin temini için Bakanlığımız gerekli girişimlerde bulunmaktadır.

Öte yandan firmalarımızın sorunlarının, özel hukuk sözleşmelerinden kaynaklanan sorunlar olduğu ve bu sorunların firma-işveren idare görüşmeleri çerçevesinde çözümlenecek hususları ihtiva ettiği hususu dikkate alındığında, Metnin yürürlüğe girmesinden sonra öngörülen takvim çerçevesinde iş süreçlerinin takibinin firmalarımız tarafından hassasiyetle gerçekleştirilmesinin hayati önemi haiz olduğu değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede;

1. Sektör Kuruluşlarımız tarafından, tüm müteahhitlik/teknik müşavirlik firmalarına sözkonusu metnin imzalandığının duyurulması ve Metnin bir örneğinin iletilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte, sözkonusu Metnin **internet siteleri üzerinden paylaşılmaması** uygun olacaktır.
2. Firmalara duyuru yapılarak, Metnin yürürlüğe girmesinin ardından **90 gün** içerisinde ellerindeki belgelerle birlikte Libyalı işveren idarelerle bir araya gelerek geçmişten kalan sorunları **müzakere etmeleri gerektiği** bildirilmelidir.
3. Metnin, içerdği yürürlüğe giriş maddesi uygun şekilde yürürlüğe girdiği bilgisi alındığına bu çerçevede Sektör Kuruluşlarımıza ivedi şekilde tekrar bildirim yapılacaktır.

4. Kuruluşlarının gerekli duyuru, bilgilendirme ve yönlendirmeleri üyelerinin yanısıra, geçmişte Libya ile ilgili yapılan çeşitli çalışmalarda elde edilen bilgiler ışığında, kendilerine üye olmasa bile, projelerinin Libya'daki olaylardan etkilendiği bilinen tüm firmalara yapmasının ülkemiz açısından faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

5. Firmalarımızın Libyalı idarelerle yapacakları görüşmeler kapsamında işe devam etme imkânlarının olması durumunda, yeniden işe başlama sözleşmelerinde güvenlik ile ilgili gerekli maddelere mutlaka yer vermelerinin ve özellikle mevcut tüm sigortalama imkânlarını değerlendirmelerinin yüksek önem arz ettiği ve bu hususlara firmalarımıza yapılacak bilgilendirmelerde yer verilmesinin elzem olduğu düşünülmektedir.

6. Firmalarımızın, Libyalı idareler ile yapılan görüşmeler sonucunda kesinleşen, iptal olan veya yeniden işe başlama sözleşmesi yapılan projelere ilişkin bilgileri de istatistiki izleme açısından Bakanlığımızla paylaşımlarının önem arz ettiği hususunda bilgilendirilmesinde fayda bulunmaktadır. Ayrıca, bu konuda sektör kuruluşlarımızın bir araya gelerek, ortak çaba ile geçmişte olduğu gibi, toplu bir bilgilendirme çalışması yapmasının büyük fayda sağlayacağı öngörülmektedir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır
EMEL EMİRLİOĞLU
Bakan a.
Genel Müdür V.

EKLER:

- 1- Mutabakat Zaptı (Arapça)
- 2- Mutabakat Zaptı (İngilizce)
- 3- Mutabakat Zaptı (Türkçe)

Dağıtım:

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine
Türkiye Müteahhitler Birliğine
Dış Ekonomik İlişkiler Kuruluna
Libya'daki Türk Müteahhitleri Birliğine
Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliğine
Türkiye İnşaat Sanayicileri İşveren Sendikasına
Elektromekanik Sanayicileri Derneğine

**Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
İle
Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükümeti
Arasında
Mutabakat Zaptı**

Ülkelerimiz Türkiye ve Libya arasındaki kardeşlik ilişkilerini güçlendirmek için ve iki ülkenin hükümetlerinin çeşitli alanlarda işbirliği fırsatlarını artırma arzusu ile;

Libyalı birimler ile Türk şirketler ve Libyalı/Türk ortak girişimleri, ortaklıkları ("akit taraflar") arasındaki sözleşmeler tahtındaki projelerle ilgili hususların en iyi şekilde çözümünün aralarında doğrudan diyalog yoluyla olabileceğine dair her iki hükümetin anlayışı ile;

Sayın Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanı ve Sayın Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükümeti Planlama Bakanı tarafından Ankara'da 31 Ocak 2019 tarihinde imzalanan toplantı tutanağı göz önünde bulundurularak.

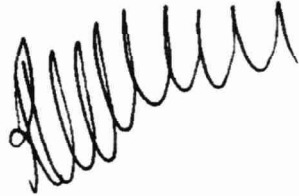
İki ülkenin hükümetleri aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

1. Libya'daki kalkınma projelerinin icrasına yönelik, Libya'da istikrarı sağlama ve iki ülke arasında gerçek bir ortaklığın temellerini atma üzerindeki doğrudan etkileri göz önüne alınarak, işe devam etmenin önemini vurgularlar.
2. Projelerin icrası ile görevlendirilen akit tarafları, yapıcı bir diyalog çerçevesinde, bir önceki aşamada projelerdeki işin askıya alınması sonucunu doğuran olağanüstü genel koşulları nazarı itibara alarak, ilgili hak ve borçlarını yerine getirmek için doğrudan ve derhal görüşmelere başlamaya davet ederler.
3. Akit tarafları, projelerde işe devam için süreçler üzerinde anlaşmaya ve meseleler ile zorluklara çözümler bulmaya, ilaveten ortak menfaatleri doğrultusunda ilgili hak ve borçlarına dair sulh olmaya çağırırlar.
4. Akit tarafları, projelerin etraflı bir teknik ve iktisadi değerlendirilmesinin ve devamlılıklarının fizibilite etüdünün yapılmasına ilaveten, önceliklerinin belirlenmesine, bunlar üzerinde çalışmaya başlamaya veya bunları iptal etmeye ve ilgili hak ile borçları tasfiye etmeye teşvik ederler, ve akit tarafları, işlerin olası devamına ve/veya hak ve borçların sulhüne dair, işbu Mutabakat Zaptı'nın yürürlüğe girmesini takip eden 90 gün içerisinde bir anlaşmaya varmaya teşvik ederler; akit tarafların müzakerelere başlayamaması veya bir anlaşmaya varamaması veya projenin sonlandırılması durumunda, işbu Mutabakat Zaptı'nın yürürlüğe girmesini takip eden 180 gün içerisinde akit taraflar bir kesin hesap hazırlarlar ve ilgili haklara ve borçlara dair sulh olurlar.
5. Mevcut ve gelecekteki menfaatleri nazarı itibara alarak, ortaya çıkabilecek herhangi bir uyuşmazlığın dostane çözümüne dair tüm gayretlerin gösterilmesini tavsiye ederler.

6. Hükümetler, ihtiyaç halinde ve akit taraflar yardımlarını talep ederse, akit tarafların hedeflenen amaçları sağlayan ve farklı bakış açılarını uzlaştıran sonuçlara ulaşmasını teşvik etmek için en iyi tavsiye ve görüşlerini verecektir.
7. Akit taraflar, sözleşmesel hakları ve borçları ile uyumlu anlaşmalara varmaya teşvik edilirler ve her iki Hükümet bu anlaşmalara uyulmasını destekleyecektir. Her iki hükümet, Türk yükleniciler tarafından üstlenilen projelerle ilgili hükümetlerin veya onlar ile ilişkili birimlerin, vermiş olabileceği tüm taahhütleri destekler ve riayet ederler.
8. Hükümetler, işbu Mutabakat Zaptı'nın uygulanmasını takip etmek için, üç aylık dönemlerde, yeri Ankara ve Trablus arasında dönüşümlü olacak – veya sonradan mutabık kalacakları herhangi başka bir yerde – Bakanlık seviyesinde kurulmuş olan Ortak Çalışma Grubu'nun toplantı düzenlemesi konusunda mutabık kalmışlardır.
9. İşbu Mutabakat Zaptı, Tarafların birbirlerine, işbu Mutabakat Zaptı'nın yürürlüğe girmesi için iç yasal gereklerin yerine getirildiğini bildiren son yazılı bildirimin diplomatik kanallar vasıtasıyla alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.

İşbu Mutabakat Zaptı Ankara'da, 13 Ağustos 2020 tarihinde, bütün metinler eşit derecede geçerli olmak üzere, Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinde ikişer orijinal nüsha olarak yapılmıştır. İşbu Mutabakat Zaptı'nın yorumunda farklılık olması halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
Adına

Ruhsar Pekcan
Ticaret Bakanı

Libya Devleti Ulusal Mutabakat
Hükümeti Adına

Dr. Al-Taher Al-Hadi Al-Juhaimi
Planlama Bakanı

**Memorandum of Understanding
Between the
Government of the Republic of Turkey
and the
Government of National Accord of the State of Libya**

To strengthen brotherly ties between our countries Turkey and Libya, and out of the desire of the governments of the two countries to bolster opportunities for cooperation in various fields;

With both governments understanding that the settlement of issues related to projects under contract between Libyan entities and between Turkish companies and Libyan/Turkish joint ventures partnerships ("contracting parties"), may best be done through direct dialogue between them.

In view of the minutes of meeting signed by H.E. Minister of Trade of the Republic of Turkey and H.E. Minister of Planning of the Government of National Accord of the State of Libya at the City of Ankara on 31 January 2019.

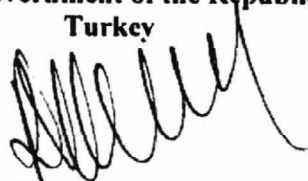
The governments of the two countries have reached the following understandings:

1. They emphasize the importance of resuming work on the performance of the development projects in Libya given their direct effect on achieving stability in Libya and laying the foundations for a true partnership between the two countries.
2. They invite the contracting parties who are assigned the performance of the projects to commence direct and immediate consultations within the framework of a constructive dialogue, taking into consideration the extraordinary general circumstances which have resulted in the suspension of work on the projects in the previous phase to fulfill related rights and obligations.
3. They urge the contracting parties to agree on processes for the resumption of work at the projects and find solutions for issues and difficulties, as well as settle relevant rights and obligations in their mutual interest.
4. They encourage the contracting parties to conduct a comprehensive technical and economic assessment of the projects and a feasibility study of their continuity, as well as to determine their priorities, commence work on them or cancel them and liquidate the rights and obligations related thereto and encouraging the contracting parties to reach an agreement on the potential resumption of works and/or the settlement of rights and obligations within 90 days following the entry into force of this MoU; if contracting parties cannot commence the negotiations or reach an agreement or if the project is to be terminated, the contracting parties prepare a final account and settle the respective rights and obligations within 180 days following the entry into force of this MoU.
5. They recommend to exert all efforts to amicably settle any disputes which may arise taking into consideration the current and future interests.

6. The governments will give their best advice and opinion to encourage the contracting parties to reach results, which achieve the aspired goals and reconcile viewpoints, if needed and if the contracting parties request their assistance.
7. The contracting parties are encouraged to reach agreements consistent with their contractual rights and obligations and both Governments will support compliance with such agreements. Both governments support and observe of any obligations that the governments, or their related entities, may have entered into with regards to the projects undertaken by Turkish contractors.
8. The governments agreed that a Joint Working Group constituted at ministerial level shall hold a quarterly meeting with alternating venue between Ankara and Tripoli – or at any other venue they subsequently agree to – in order to follow up the implementation of this MoU.
9. This MoU shall enter into force on the date of the receipt of the last written notification by which the Parties notify each other, through diplomatic channels, of the completion of their internal legal procedures required for the entry into force of this MoU.

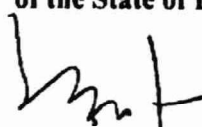
Done at Ankara on August 13, 2020, in two original copies in Turkish, Arabic and English languages, all the texts being equally authentic. In case of any divergence of interpretation, the English text shall prevail.

**For the Government of the Republic of
Turkey**

**Ruhsar Pekcan
Minister of Trade**

**For the Government of National Accord
of the State of Libya**

**Dr. Al-Taher Al-Hadi Al-Juhaimi
Minister of Planning**

مذكرة تفاهم بين حكومة الجمهورية التركية وحكومة الوفاق الوطني بدولة ليبيا

تعزيزاً لأواصر الأخوة بين بلدينا ليبيا وتركيا.
ورغبة من حكومتنا البلدين في تقوية فرص التعاون في مختلف المجالات.
وإدراكاً منهما بأن تسوية أوضاع المشروعات المتعاقد عليها بين كيانات ليبية وشركات تركية
وشراكات مشتركة ليبية تركية (الأطراف المتعاقدة) يمكن أن يتم على أفضل وجه من خلال
حوار مباشر فيما بينهما.
وفي ضوء محضر الاجتماع الموقع من قبل معالي وزير التخطيط المفوض في حكومة الوفاق
الوطني الليبية ومعالي وزيرة التجارة التركية بمدينة أنقرة في 31 يناير 2019.
فإن حكومتنا البلدين توصلتا إلى التفاهات الآتية:

1. يؤكدان على أهمية استئناف العمل في تنفيذ مشروعات التنمية في ليبيا لأثرها المباشر في تحقيق الاستقرار في ليبيا ولكونها تؤسس لشراكة حقيقية بين البلدين.
2. يدعو الطرفان الأطراف المتعاقدة على تنفيذ المشروعات إلى البدء في مشاورات مباشرة فورية في إطار حوار بناء يراعي الظروف العامة الاستثنائية التي كان لها الأثر في وقف العمل في المشروعات في المرحلة السابقة والوفاء بالحقائق والالتزامات المترتبة عليها.
3. يحثان الأطراف المتعاقدة على الاتفاق على آليات استئناف العمل في المشروعات وإيجاد الحلول للمسائل والصعوبات وتسوية الالتزامات والحقائق المتعلقة بها بما يراعي مصالحهما المشتركة.
4. يشجعان الأطراف المتعاقدة على إجراء تقييم شامل للمشروعات فنياً واقتصادياً وجدوى الاستمرار فيها، وتحديد أولوياتها ومباشرة العمل فيها، أو إلغائها وتصفية الحقوق والالتزامات المتعلقة بها، ويشجعان الأطراف المتعاقدة على التوصل لاتفاق بشأن الاستئناف المحتمل للمشروعات أو تسوية الحقوق والالتزامات في غضون 90 يوماً بعد دخول مذكرة التفاهم هذه حيز التنفيذ، وإذا لم تتمكن الأطراف المتعاقدة من البدء في المفاوضات أو التوصل إلى اتفاق، أو إذا كان سيتم إنهاء المشروع، تقوم الأطراف المتعاقدة بإعداد حساب ختامي وتسوية الحقوق والالتزامات ذات الصلة في غضون 180 يوماً بعد دخول مذكرة التفاهم هذه حيز التنفيذ.
5. توصيان الأطراف المتعاقدة ببذل كل جهد لتسوية ما قد ينشأ من مسائل خلاف بالطرق الودية أخذاً في الاعتبار مصالحها الأنوية والمستقبلية.

6. تبذل الحكومتان أفضل المشورة والرأي لتشجيع الأطراف المتعاقدة على الوصول إلى نتائج تُحقق الأهداف المرجوة، وتقريب وجهات النظر في حالة الخلاف بينها، إذا لزم الأمر، وإذا طلبت الأطراف المتعاقدة مساعدتها.
7. تشجع الأطراف المتعاقدة إلى التوصل إلى اتفاقات تتواءم مع حقوقها والتزاماتها التعاقدية، وستدعم الحكومتان الإمتثال لتلك الاتفاقات، وتدعم الحكومتان وتراعي أية التزامات قد تكون كلتا الحكومتين أو الكيانات المرتبطة بها قد دخلت فيها فيما يتعلق بالمشاريع التي ينفذها المقاولون الأتراك.
8. اتفقت الحكومتان على أن يعقد فريق العمل الوزاري المشترك اجتماعاً ربع سنوي بالتناوب بين طرابلس وأنقرة - أو في مكان آخر يتفقان عليه لاحقاً - لمتابعة تنفيذ مذكرة التفاهم هذه.
9. تدخل مذكرة التفاهم هذه حيز التنفيذ من تاريخ استلام آخر إخطار كتابي يقوم من خلاله الطرفان بإخطار بعضهما البعض، من خلال القنوات الدبلوماسية، باستكمال إجراءاتهما القانونية الداخلية المطلوبة لدخول مذكرة التفاهم هذه حيز التنفيذ.
- حررت ووقعت بمدينة أنقرة في 13 أغسطس 2020 في نسختها باللغات العربية والتركية والإنجليزية وجميعها متساو في الحجية، وفي حالة وجود تعارض بين النسخ يعتد بالنسخة الإنجليزية

عن حكومة الوفاق الوطني بدولة ليبيا

عن حكومة الجمهورية التركية

د. الطاهر الجهمي
وزير التخطيط المفوض

روسان بكجان
وزير التجارة

